

INSERTIUNI:
se plătesc cu prețuri foarte
reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa
redacției și acestea nu se în-
poiază.

Epis: ole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITATEA

ABONAMENT:
Pe an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor.
Pentru plugari—țărani pe an
4 coroane.
Pentru România și străinătate.
Pe an 16 franci.
Un număr costă 12 bani

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Din duelgiu — protosincol.

IV.

În articolul precedent ai foaii noastre am citat unele prețioase momente referitoare la viața, activitatea, aptitudinile și «eminentele» calități ale dlui Ciorogariu, pe baza cărora suntem în poziție a face bilanțul faptelor sale *steril* la active și bogat numai la *pasive* și a arăta meritele, pe baza cărora episcopul Aradului a «chibzuit» a-l ridica la treapta de demnitar bisericesc în aceste timpuri de grea cumpănă pentru poporul și biserica noastră.

Am văzut, că foaia oficioasă a diecesei Caransebeșului ni-l prezintă pe Domnul Ciorogariu în adevărata sa valoare.

Ne arată, că tot, ce a adus dela universitate, unde a fost trimis pe banii scumpi ai diecesei a fost dexteritatea de a mânuși sabia... Ne arată, că Pera Maximovici din schița lui E. Hodoș, profesor de pedagogie în Caransebeș și membru corespondent al academiei române nu este o simplă schiță, ci este o fidelă copie de pe dl Ciorogariu, și pe când episcopul sârbesc din Verșet nu l'a distins pe Pera Maximovici nici baremi cu dreptul de a purta brâu roșu — pe atunci actualul Episcop al Aradului după a sa proprie chibzuială îl ridică pe Pera noștru la rangul de protosincol.

Ne-a arătat tot numita foaie, că pe când Pera Maximovici ținea cu tărie la biserica răsăritului și așezămintele ei — pe atunci dl Ciorogariu ducelea. Ear' încât privește celelalte aptitudini ale dlui Ciorogariu, apoi îl în-

trece pe Pera, căci D-Sale îi place a lua parte la alergări de cai, e iubitor de fotografii bizare și rêvnitor după deșertăciuni și petreceri omenesti, încât nu se sfiește, ca pe profesorii de sub conducerea sa să-i pună la cale, ca în postul sf. Crăciun să-i aranjeze banchet.

Ear' ce privește activitatea literară a D-Sale ca profesor e sub zero, reducându-se la niște schițe despre congrese, și referade luate tocite din circulare descoperite în arhivul consistorului arhidieceșan. Pentru acest fapt unicul în felul său în analele bisericești noastre, un mic memento simțitor merită cuvioasele degete spicuitoare în ascuns.

E fatal, că în diecesa Aradului de câți-va ani încoace în viața publică bisericească s'a încuibat acel nefericit sistem, al cărui semn caracteristic e, că tocmai puterile, ce au vocațiunea internă nu sunt chemate acolo, unde interesul public ar cere, ca ele să fie și se lupte. Fără a mai aminti de experimentele dureroase făcute anii trecuți cu directoratul școlii de fete din Arad experimente, cari au cauzat rane adânci, cari încă tot mai sângerează, pentru ilustrarea acestei periculoase stări de lucruri amintesc un singur caz. În fruntea institutului ped. teol., care chemat e să crească viitoarele generațiuni este ridicat R. Ciorogariu, un om, al cărui testimoniu de *competență e inocența de diletant*. Avem deja plastice probe, că în materie de știință și în chestiuni de conducere e *complet nechemat*.

În fața acestei grave situațiuni ni se impune cu necesitate întrebarea, că actualul Episcop al Aradului are sau nu are cunoștința de oameni, și în special pus'a pe cumpăna judecării sănătoase viața și faptele călugărului Cio-

rogariu atunci, când l'a ridicat la demnitatea de protosincol?

Nu voim de astă-dată a ne pronunța asupra puterii de judecată sănătoasă a Episcopului dela Arad, dar' a presupune, că nu cunoaște viața, calificațiunea, deprinderile și aptitudinile dlui Ciorogariu nu putem admite.

În fața acestui act de forță ni se impune o altă întrebare și anume: dacă Episcopul Aradului cunoaște pe călugărul Ciorogariu (și pe cât știm îl cunoaște bine) cum se explică faptul, că l'a promovat, că l'a făcut primul demnitar al curții sale episcopicești? Abia a trecut anul, de când în biserica din Sibiu cu ocaziunea chirotoniei sale întru episcop în fața I. P. S. Sale Metropolitanului și a P. S. Sale episcopului Caransebeșului a jurat, că va *păzi credința ortodoxă, sfintele canoane și așezămintele bisericești gr.-or.*

Cum va putea justifica Prea Sfințitul dela Arad înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, înaintea posterității și a istoriei, înaintea sinodului arhieresc și a congresului național-bisericesc promovarea întru demnitar bisericesc a unui om, a cărui calificațiune academică consistă într'un bilet de drum de fer Lipsca — Bonn, a unui om, care a duelat, a unui om cu aptitudini burlești, a unui om, care și-a bătut joc de cea mai măreață instituțiune bisericească a noastră de măritul Congres național-bisericesc, a unui om... dar' nu mai continuăm!

Cum?... —

George Barițiu.

— Cu prilejul inaugurării monumentului său. —

Sunt abia unspre-zece ani de când a murit George Barițiu, care a fost

atâta vreme fruntașul pe toate terenurile și conducătorul Românilor din Ardeal, și totuși se pare că poporul nostru s'a despărțit de foarte multă vreme de densus. Însă la 12 Maiu 1892 el primea încă, la a opt-zecea aniversare a nașterii sale, urări venite din foarte multe părți, dacă nu din toate părțile românești*) (căci neînțelegerea și nerecunoașterea între sine a fost totdeauna cel mai mare păcat al Românilor); cu cât-va timp înainte, în 1891, el vorbea la prânzul dat de Rege, Academiei Române, care împlinea douăzeci și cinci de ani, și el aducea Regalei scriitoare mulțămirea femeilor din Ardeal pentru paginile pe care le-a dat

*) În preseara iubileului și totodată și onomasticii erau de față la masa festivă 160 persoane, aproape tot delegați: de-ai Academiei române, Asociațiunii Despărțământințelor pentru literatura română și cultura poporului român, Reuniunii femeilor române Sibiu, Brașov, ambelor Consistoare Sibiu — Blaj și a mai multor Reuniuni, în fine comitetul național român.—

Academia română era reprezentată prin Vasile Ureche, ministrul de culte Poni Ștefanescu, Ziaristica prin Iosif Vulcan și alții.

Vorbirile pline de adevărată simpatie la adresa iubilantului erau ținute în stil academic, laicul simția o bucurie nemărginită la auzul atâtor merite, ce copleșiau pe octogenarul iubilant. Nu mai puțin de 150 d-peși sosiră în decursul sării la adresa «George Barițiu» acărora cetire și descifrare costă multă osteneală pe Dr. Amos Frâncu, vecinul meu de-a dreapta. La masa aceasta iubilantă a delectat ospetii cu piese alese orchestra regimentului staționat în Sibiu, invitată anume. —

În ziua sf. George toate delegațiunile se prezentară în mod festiv la locuința iubilantului dând expresiune celer mai ferbinte cuvinte de felicitări la adresa acestui rar bărbat al Românilor. —

La recepțiunile delegaților octogenarul era înconjurat de membrii Academiei Române, acărui președinte era și de numeroasa și distinsa familie.

Un adevărat tribut de recunoștință a neamului său!! N. R.

FOIȘOARA

LACRIME...

Lacrimi când stoarcem — oare
Săpăm-le și brezde-adânci
Drept mărturii sau că ne doare
Să 'nmărmurim ca nește stânci?... —

Și ear' de ce și veselie
Pe-atâtea fețe cu senin,
Când multora de bucurie
Le-ar prinde plânsul de alin?... —

Dar' plânsul de dureri cumplite
De-o slăbiciune îl numesc
Câpi spun: de lacrimi simțite
Amaru' n' piept că-și încălzesc... —

Și-astfel vă 'ntreb ce-i mai cu cale:
Să ne-arătăm noi ochii seci
Sau din ei pornind o vale
De stropi prea calzi — de clipe reci... —

Moteancă.

Amintiri din anul 1866

de Ioan Mihaiu, proprietar în Orăștie.

(Urmare) (12)

Deși inimicul trebuie să aibă cunoștință tocma ca și noi despre încheerea armistițiului, totuși el numai cătră 12 1/2 ore încetă cu atacurile sale. Lupta aceasta cea din urmă a acestei campanii nefericite, remasă așadar nedecisă și trupele ținură ocupat și mai de parte câmpul bătăliei, până când la 2 ore d. a. o comisie compusă din oficeri ai statului major austriac și prusac statoriră conform unei depeșe sosite din cartirul general al arhiducelui Albrecht, linia de demarcațiune între părțile beligerante.

Abia cătră 5 ore d. a. pornirăm spre orașul Pojon, pe care îl mântuirăm de ocupațiunea dușmanului, dar' cu un prețiu foarte însemnat perzind armata noastră: după datele statului major 18 oficeri, 471 feciori și 57 cai, pe când contrariul 8 oficeri, 199 feciori și 59 cai.

Armistițiul.

Negoțierile cari s'au purtat între statele beligerante despre armistițiu sunt atât de interesante și ne dau prilej a pătrunde în planurile tănuite până acum ale Prusiei și Italiei față de statul nostru, încât aflu a nu

fi de prisos, dacă pe scurt le vom atinge la locul acesta.

Acestea negoțieri se începuseră în 2 Iuliu, dar' numai în 19 Iuliu se încheară cu rezultatul cunoscut. Prusia în arogauța ei, mai ales după bătălia dela Königgratz, și fiindu-i acum fără nici o pedică drumul deschis spre Viena, făcea tot felul de dificultăți și numai după ce s'a făcut din partea împăratului Napoleon cele mai mari presiuni, și în urmă mai erupsese și cholera, făcând pustii în șirurile armatei, a mai slăbit cu pretensiunile sale și s'a demis la încheerea armistițiului.

În cele următoare vom arăta decursul acelor negoțieri pe cari le-am estras din datele oficioase ale statului major austriac.

În 2 Iuliu împăratul Napoleon a fost recercat pentru mijlocirea unui armistițiu cu Italia. Împăratul Napoleon declară ambasadourului nostru dela Paris principelui Metternich, că pe lângă cedarea provinciei Venețiane este aplecat a primi mijlocirea și a esopera un armistițiu nu numai cu Italia, dară și cu Prusia. Deodată cu acest răspuns a sosit de pe câmpul războiului la Viena și vestea despre tragicul sfârșit al bătăliei dela Königgratz.

În seara de 4 Iuliu a comunicat principele Metternich cabinetului francez hotărî-

rea Austriei de a primi propunerile împăratului Napoleon. Încă în noaptea aceea s'au trimis cabinetelor respective invitații pentru începerea tractărilor și sistarea ostilităților.

Moniteur universel conținea în 5 Iuliu următoarea declarație:

Paris 4 Iuliu 1866. Un eveniment de mare importanță s'a petrecut. Împăratul Austriei după ce a ascurat onoarea armelor sale în Italia, consimte cu opinia împăratului Napoleon esprimată în 11 Iuniu în scrisoarea sa cătră ministrul afacerilor esterne, de a ceda Veneția împăratului francez și primi mijlocirea lui pentru împăcarea puterilor ce se află în luptă. Împăratul Napoleon s'a grăbit a coresponde acestei recercări adresându-se regelui Prusiei și Italiei pentru exoperarea unui armistițiu

Intr'aceea aflase cu cale și mareșalul câmpesru Benedek, pentru a împedea pe inimic în prigonirea armatei sale, a începe tractări directe cu conducătorii armatei prusace pentru dobândirea unui armistițiu, însărcinând cu afacerea aceasta pe locotenent-mareșalul Gableuz, însă — precum era de prevăzut — fără rezultat.

În 8 Iuliu fu exmis din nou Gableuz*)

*) Baronul Gableuz ca comandant al trupelor austriece în războiul din Schleswig-Holstein, era persoana cea mai binevăzută la curtea berlineză.

și literaturii Române. Atâția, printre acei care nu sunt bătrâni, își mai pot aduce aminte de moșul cu fruntea înaltă, ochii vioi și nasul în vânt, un nas de glumă și de istețime. Dar' de câte-ori se aude numele lui, i-se pare ori-cui că acest nume e cules dintr'un capitol mai depărtat al istoriei literaturii noastre; el a fost în prezentul culturai noastre, dar' venea dintr'un trecut pentru care puțini aveau înțelegere.

Aceasta, pentru-că scrierile lui Barițiu nu erau în mâna nimănui. Poet n'a fost, nuvele n'a scris, în istorie n'a dat, până în anii din urmă, decât puține memorii de erudiție, în care nimic nu cheamă și nu reține pe cetitor. L'entru publicul cel mare și chiar pentru aceea parte din publicul cel mic, căruia i-se poate vorbi numai prin frumusețe, n'a rămas nimic dela dânsul. Numele său singur plutește deasupra operei sale, care pare înecat, dar' slujește de temelie pentru ceia-ce se vede la suprafață.

Și totuși acest scriitor, căruia uitarea i-a luat-o operele complete, a fost un foarte harnic om de condeiu, care a scris fără întrerupere, zi de zi aproape, dela douăzeci și șese până la optzeci și unu de ani. Enorme volume s'ar înfățișa într'o lungă serie, dacă ar fi să se cuprindă la un loc tot ceea-ce el a împărțit pe încetul, din cunoștințele, păreri și simțirile lui, Românilor de dincolo, ear' în anumită vreme, și în oare-care măsură, și mai târziu, celui de dincoace.

Căci George Barițiu a fost un gazetar. Nu bine înțeles, un gazetar al intereselor celui ce plătește, ci un gazetar al conștiinței și al idealurilor sale și pe lângă aceasta, ca o întregire neapărată, fiind-că e vorba de un spirit așa de înțelegător, și de cuminte, un gazetar »pentru toți«, gazetarul poporului Român supus în Ardeal unei stăpâniri streine. A scos pe rând, dela 1838 înainte, »Foaiă pentru minte, inimă și literatură«, apoi »Gazeta de Transilvania«, care trăește și astăzi în Brașov sub un nume puțin schimbat, și la sfârșit »Observatorul«. În aceste foi s'a cules învățătură în formă ușoară și plăcută,

sfătuiri morale îndreptări naționale îndrumări de călăuz încercat în nesiguranțele și primejdiile unui popor, care se luptă zilnic cu grele împrejurări. Dela o vreme, alții, de vârsta lui sau mai tineri decât dânsul, au arătat alte căi și au înțeles alt-fel țința lungii călătorii de muncă și osteneți, dar până în apropierea anului de deșteptare și de refacere 1848, el a fost marele duhovnic al poporului său.

Deci scrisul lui Barițiu, așa de îmbelșugat, a fost practic și trecător: el a fost ca acea parte din apa cerurilor pe care pământul o înghite fără a mai da rîuri vecinice, dar' din care se înalță pe câmpiile de catifea verde și de aur palid, hrana miilor de oameni, cari adesea uită să mulțumească. Sunt oameni a căror chemare e de a fi ziaristi: oameni cari înțeleg repede, se înfiacărează o clipă, vorbesc cu convingere și ușurință, dar' nu păstrează totdeauna pe a doua zi ideile care păreau că-i stăpânesc și sentimentele de care se arătau zguduți. Cu Barițiu însă nu e așa. El era o fire într'adevăr românească și țărănească, având aplicarea spre o reflexivitate adâncă, îndărădnicie în urmărirea scopurilor sale, o deplină consecvență și darul de »a ține minte« din care se întemeiază caracterele puternice și vrednice și vrednice de respect. Avea în adevăr talent literar: un talent foarte sobru, cu multă pază în alegerea și orânduirea cuvintelor, putând să miște însă foarte mult, atunci când un sentiment de revoltă sau un avînt ce nuse mai poate opri, rupea zăgazul cel tare. În chestiuni culturale foarte înalte și gingașe, el avea de mult păreri care au învins pe urmă, târziu de tot, în zilele noastre: încă din 1865 el strigă, în *Calendarul pentru poporul român*, înpotriva »stricării limbii« și era în stare să cuprindă într'un articol de trei pagini critica întreagă a pornirilor spre latinește, franțuzește, nemțește și ungereste, care împestrău vocabularul și corupeau sintaxa. Ar fi putut să se manifeste pe ori-ce teren de onoare și când Academia l'a invitat, pe dânsul septuagenarul, să-și însemne amintirile, puind în același timp vremea sa în le-

gătură cu vremile trecute, el a dovedit că poate descoperi și strânge toată informația, că o poate preface într'o povestire netedă și că se poate feri de ori-ce patimă în expunerea lucrurilor în care fusese acea *magna pars* de care vorbește vechiul cântăreț.

Dar' el a știut să descopere totdeauna locul, punctul de unde trebuia dusă lupta pentru neamul său și să se înfățișeze acolo cu steagul în mână, jertfind odihna sa, interesul său și ceace e și mai mult, jertfind soarta reputației sale după moarte. În aceasta-i stă meritul cel mare.

Era în 1835—36. Fleiada marilor scriitor ardeleni se stinsese. Ei lăsaseră cărți dar' nu erau școli. Cele mici, din vremea lui Iosif al II-lea, erau în decădere; cele mari se resumau încă în școala înaltă din Blaj. Pentru cei ce nu erau de confesiune unită și se fereau de dinsa, pentru cei ce nu încăpeau la Blaj, pentru cei ce voiau să știe și lucruri care nu se predau acolo, erau școlile străine (și Barițiu a învățat la Cluj), cu toate urmările lor. »Școli sunt de lipsă, școli«, proclamă în 1835 tînărul profesor de fizică din Blaj, exprimând cea dintăiu nevoie a timpului. Unit, el primi să fie dascăl la Neuniți din Brașov, nu pentru leafă, care era sărăcăcioasă, ci pentru însemnătatea centrului românesc din Brașov și pentru foloasele ce trebuiau să izvorască pentru neam din aducerea la crezul național al acestui vechiu cuib de negustori interesanți și de drepcredincioși înainte de toate. Barițiu fu învățătorul Brașovenilor cât a fost de nevoie, și la 1845 el nu stătu pe gânduri să dea altuia locul unde prezența sa nu mai era neapărată.

O altă necesitate a timpului era presa de literatură ușoară, dar' cu miez moral și cu orientare națională: un fel de școală a celor ce nu mai puteau veni pe băncile ucenicilor și erau răspândiți în tot cuprinsul României. *Foaiă* sa, mai populară, mai puțin personală decât publicațiile periodice, ceva mai vechi, ale lui Eliade și Asacki, cu care el trebuie pus în același rînd, a răspândit gustul de cetire și a pregătit condițiile materiale ale literaturii de mai

târziu. A fost o vreme când ea rămînd singură, a câștigat și cititorii din Principate.

La 1848 și după această dată, activitatea politică venea pe planul întâiu pentru Românii din Ardeal. El se supuse și veni și la acest asalt, în rîndul întâiu. Și earăși pe când Asacki făcea mătăni înaintea Sfinților Lor Muscalii, ear' Eliade, pierzându-și cumpătul, se improviza dictator revoluționar și semi-zeu în numele Libertății, Barițiu fu omul poporului.

Un »om reprezentativ«, o expresie a nevoilor neamului său, o personalitate bine făcătoare care n'a crezut niciodată că are drepturi asupra sa: acesta a fost Barițiu. Și pentru aceia el e așa de greu de deslușit pentru cei ce caută în el *omul* și atât de lesne de respectat pentru acei cari vîd munca.

»Albina«

N. Iorga

Misiuni populare în diecesa Lugojului.

Lucrările menite a deștepta la nouă viață sufletească poporul nostru credincios, s'au început în mod norocos și în diecesa Lugojului. După cum am anunțat într'un număr de mai nainte, la inițiativa tînărului protopop din Orăștie, *Dr. Valeriu Tr. Frențiu*, s'au făcut misiuni, în frunțașă parohie *Cugir* și în *Orăștie*, centrul districtului protopopesc. La aceste misiuni, cari sunt de bun augur pentru cele-ce vor urma în diecesa Lugojului la dorința expresă a Episcopului *Dr. V. Hossu*, au luat parte conducătoare: *Dr. E. Dăianu*, protopopul Clujului, care și-a câștigat praxă pe acest teren, apoi vicarul Hațegului *Dr. Iacob Radu* și protopopul Orăștiei *Dr. V. T. Frențiu*. Legăturile în cari stăm cu acești frunțași preoți ai bisericii noastre nu ne iartă, ca să facem noi aprecierea, meritată altfel, a acestor misiuni. Trebuie să lăsăm acest rol altor foi, poate foilor locale din Orăștie, cari ca organe activiste trebuie să țină seamă de aceste acțiuni, ce deșteaptă și regenerează masele cele mai largi ale poporului, pe țeranii nostri, cari sunt temelie neamului. Nu ne putem însă reținea nici noi de a nu da în cele următoare un scurt raport despre decursul acestor importante misiuni.

la ordinul împăratului în cuartirul general al Majestății Sale regelui Prusiei ce se afla la Pardubitz. Regele refuză a primi pe Gableuz în audiență, ear' șeful statului major prusac Generalul de Moltke îi dădu să înțeleagă, că un armistițiu s'ar putea încheia numai pe lângă concesiuni politice, cari ar fi potrivite a servi de basă la tractările de pace.

Speranțele cari se puneau în Viena atât pe silințele cabinetului francez, cât și pe negocierile directe cu cuartirul general prusac pentru contenirea ostilităților, nu se împliniră și armata fu nevoită a-și face retirata sa avînd pe inimic în călcăele sale.

La invitarea cabinetului francez în noaptea din 4 spre 5 Iuliu a declarat Italia în 9 Iuliu, că presupunînd consentimentul Prusiei, e aplecată a încheia un armistițiu dacă Franța va asigura că:

1. Austria să învoește la încorporarea Veneției (provincia) cu Italia;
2. Italia să rezervă dreptul a aduce pe tapet la tractările ulterioare chestia cu teritoriul trientiu și Franța va spriginio.

Afînd regimul prusac despre dechiărăciunea aceasta însărcină pe ambasadorul seu contele Usedom să notifice Italiei; că nu-i recunoaște dreptul la încheierea unei pîci separate pe basa cesiunei Veneției, din contră pretinde continuarea războiului, pe care ea este decisă a-l purta cu toată energia. În urma aceasta armata italiană *) trecu eară

*)Pecum voiu arăta mai târziu, armata Italiană fu înfrînsă la 24 Iunie la Custoza și nevoită a se retrage peste Po.

Po-ul și înaintă cătră Isonzo; totdeodată făcu încercarea, dar' zadarnică de a ocupa Tirolul de sud.

La invitarea Francei din 4 Iuliu răspunsă regimul Prusiei abia în 11 Iuliu, trimițînd pe principele Reuss la Paris să declare, că deocamdată pretinde repășirea Austriei din federațiunea germană.

Ambasadorul francez ducele de Gramont încunoștință regimul seu în 13 Iuliu, că împăratul Austriei, înainte de a cunoaște și celelalte pretențiuni ale Prusiei, nu se poate învoi la repășirea sa din federațiunea germană.

Vîzînd împăratul Napoleon trăgănarea asta din partea Prusiei deliniă singur un plan pe care-l recomandă curților din Prusia și Austria spre primire.

1. Integritatea imperiului austriac cu excepția Veneției să susține;
2. Repășirea din federațiunea germană;
3. Prusia va crea o federațiune în nordul Germaniei;
4. Provinciile: Schleswig-Holstein să încorporează la Prusia;
5. Austria și cu Saxonia aliatul seu va plăti Prusiei o parte din spesele de războiu.

Două zile mai târziu se dusă prințul Napoleon la Ferrara pentru a îndemna pe Italia la contenirea ostilităților.

Abia în 19 Iuliu se putu ajunge la o înțelegere mai ales prin stăruințele energice ale ducelui de Gramont, carele în aceea zi se dusă în persoană la Nicosburg, unde se

afli cuartirul general al Prusiei, cu declararea Austriei, care era conformă cu proiectul împăratului Napoleon.

Resultatul acestor îndelungate negocieri a fost: 5 zile armistițiu.

În 20 Iuliu scrisă contele Bismark ambasadorului prusac dela Paris — contele de Goltz următoarele:

»Regele a aprobat încheierea armistițiului; el numai cu greu și din respect cătră împăratul Napoleon s'a decis. Mi-a declarat, că mai bine abdice, decât să se re'ntorcă fără câștigarea unui teritoriu însemnat pentru Prusia«.

După armistițiu.

Reluînd firul istorisirii mele întrerupt după lupta dela Blumenau și aruncînd o privire asupra situației actuale, nu te puteai legăna în aceea nădejde sigură, că conferințele militare ce se ținea în Nicosburg, se vor sfinși cu un rezultat satisfăcător și că în 27 Iuliu — ziua expirării armistițiului — nu vor erumpe din nou ostilitățile. Acestea cercustanțe nesigure se vede că a îndemnat suprema comandă a armatei a dispune, ca toate cele 3 corpuri de armată ce luaseră parte la lupta aceea, să rămână și mai departe în Pojon și jurul lui. Din incidentul acestei dislocări colosale, Pojonul și perdesă fisonomia de oraș și sîmîna mai mult cu o tabără mare; pe unde te învireai, fie pe strade, localuri publice ori teatru, populațiunea orașului dispărea față de mulțimea aceea

de ostași, ce se compunea din toate speciile de arme.

La acest amestec de gloate, în care în tot momentul ca într'un calidoscop se schimbau figurile, trecură cele 5 zile ale armistițiului; eară în 27 Iuliu la 6 ore dimineața părăsirăm Pojonul și trecurăm Dunărea de ceea parte a lui. Podul de pontoane (cinuri) peste care trecurăm și era anume construit de pionirii noștri pentru trecerea trupelor, curînd în urma noastră fu dăimat și pontoanele să diriga pe dunăre la vale. Împrejurarea aceasta și cu deosebire că o parte a corpului nostru de armată, în care se afla și regimentul nostru, îndată ce se depăși cam 1/2 Km. dela țerinii Dunării și ajunsă în o pădurice de arni, luă poziția de apărare și plasă tunurile cu gura cătră Pojon: nu prevesteau semne de pace, din contră pregătiri pentru a întimpina un atac dușmănesc.

În aceasta stare ne află și ora a 12 și cu încordare febrilă așteptam acum că ce are să urmeze. Nu putem presupune, că Pojonul evacuat de trupele noastre nu va fi ocupat de contrariu și trecînd Dunărea nu va continua cu urmărirea noastră. Abia cătră 2 ore d. a. sosi știrea, că armistițiu s'a prelunșit până la 2 August și pusă capăt acestei nesiguranțe chinuitoare. Deodată eu știrea aceasta venisă și ordinul de a ne rentorca la Pojon, unde vom fi așezați în cuartire.

(Va urma).

In Cugir.

E cea mai puternică parohie unită în părțile ardelenne a diecezei Lugojului, șezată tocmai la marginea diecezei spre munți Sebeșului. Hotarul comunei se extinde până în România. Sunt locuitori, cari locuiesc la munte, 15 kilometri de parte de comună. Altfel comuna e compactă și puternică. Are peste 4000 locuitori, între cari peste 3000 Români, toți uniți cu Roma, față grănițeri. A fost o inspirație norocoasă a alege aceasta parohie drept început al misiunilor. Joi, în 15 Dec. la orele 12 din zi, sosiră misionarii Dr. Radu, Dr. Dăianu și Dr. Frențiu. Descind la parohul prim Ioan Draghiciu, al doilea paroh e Teodor Crișan. Sunt întâmpinați cu dragoste. Parohul românesc a venit tocmai din celalalt capet al comunei, distanță de 2 kilom. se salute și el pe cei ce au venit în numele Domnului.

La 3 ore sună clopotele și se bate toaca ca de praznic. Oameni mulți s'au adunat în jurul bisericii. Nu știu ei ce are să fie, dar' au venit, cu drag. S'au lăsat faime curioase, cari se desmint curând. Intre altele, că vine vladca, pe care-l doresc și-l așteaptă.

Era mai folosută biserica, când cei trei preoți, misionari, au eșit cu patrafilele, înaintea altarului, și au intonat »Impărate ceresc«. După aceea Dr. Dăianu a rostit de pe amvon cuvântarea de introducere, arătând scopul lucrărilor, ce se încep și învățând pe creștini ce să facă în aceste zile. A urmat vecerne, apoi Dr. Radu a predcat despre scopul omului. Era mai la 6 ore, când creștinii au eșit din biserică.

Vineri, 16 Decembrie st. n. la 7 ore s'au început utreni. La sfârșitul ei, Dr. Dăianu a predicat un ceas despre păcat. Liturgia a celebrat-o Dr. Frențiu. După evanghelia a predicat Dr. Radu despre pocăință. Era la orele 12 când s'au sfârșit sf. liturgie. După câte-va vizite la fruntașii comunei, preoții se întinlesc la prânz, la masa On. Teod. Crișan, parohul al II. Au mai sosit într'ajutor On. Iosif Popovic, din Văideiu, Avron Balomir din Balomir și Nic. Muntean din Jibot. Astfel sunt 8 preoți gata de muncă. La 3^{1/2} se încep mărturisirile. Dr. Frențiu pregătește credincioșii în biserică, instruându-i pe larg cum să se mărturisească, cum se cade. Dr. Radu pregătește și mărturisește cu alți 2 preoți elevii dela școala comunală fostă grănițerească. Dr. Dăianu, cu alți doi preoți, pregătește și mărturisește elevii dela școala de stat, 66 inși. După aceea toți preoții spovedesc credincioșii în biserică (3) și (5) în școala grănițerească, ale cărei sale sunt încălzite. De abia la 11 noaptea se gata mărturisirile, ca dimineața la 6 ore să se înceapă de nou. Unii creștini veniseră dela 3 ore noaptea la biserică. Alții nici nu s'au dus acasă, ci au dormit pe la cei din vecinătatea bisericii. 5 preoți mărturisează până la 12, când se gata sf. liturgie, celebrată de cei trei doctori. După sf. evanghelia dl Dr. Dăianu a predicat despre biserică. Înainte de cuminecare Dr. Frențiu a predicat despre vrednicia sf. taine a cuminecării. S'au început apoi cuminecarea, împărțită din 3 potire, de cei 3 preoți liturgisitori. Doi au împărțit înaintea altarului, unul în partea mizerilor. Abia la 12 ore s'au sfârșit cuminecarea când s'au celebrat parastas pentru cei morți apoi Dr. Dăianu a ținut cuvântarea de încheiere, împărțind din autorisarea arhierului binecuvântarea apostolică a Sfinției Sale Papa dela Roma. S'au împărțit cu sf. taine peste 1200 oameni, și drept fruct al comunității s'au hotărât și înființarea unei reuniuni a femeilor pentru înfrumusețarea bisericii. La 2^{1/2} cei trei misionari, urmași de administrația și dragostea poporului au plecat la —

Orăștie.

Aci misiunile după program aveau să se înceapă la 5 ore d. a. Cei trei preoți au mers de a dreptul la biserică. După inserat s'au cântat »Impărate ceresc« și Dr. Dăianu a rostit o cuvântare de introducere. Ascultători nu erau mulți; biserică cea mică nu era plină. Erau însă de față și câțiva inteligenți: Dr. Erdélyi, medic, cu D-na, Dr. R. Dobo, medic, și mai multe dame. Era de față și preotul Ioan Patachi din Ju Coroșteni, venind anume să vadă aceste lucruri noul.

Diminecă, 18 Dec. la 9 ore biserica era plină. A celebrat lit. Dr. Radu, Dr. Dăianu, și Dr. Frențiu. A predcat după evan-

gelie Dr. Dăianu, despre scopul omului și piedeca lui: păcatul. La sfârșitul sfintei liturgii a predicat Dr. Radu, despre pocăință. La 12^{1/2} preoții s'au întrunit la prânz la protop. Dr. Frențiu. Veniseră în ajutor preoții: Iosif Popovic, din Văideiu și Ioan Văideianu din Romos. După amiază Dr. Radu a plecat spre casă în afaceri urgente. Dela Episcopul Lugojului, informat despre izbândă dela Cugir, a sosit o telegramă de felicitare. — La 3 ore s'au început mărturisirile. La 5 ore s'au făcut vecerne și a predicat de nou dl Dr. Dăianu despre cele din urmă ale omului: moartea și judecata. Apoi s'au continuat mărturisirile. Luni, 19 Dec. este hramul bis. parohiale din Orăștie »S. Nicolae«. De dimineața se continuă mărturisirile. Liturgia e celebrată de Dr. Dăianu și Dr. Frențiu. După evanghelia predică Dr. Dăianu despre biserică, o predică puternică de peste 1 ceas. La sfârșit predică Dr. Frențiu despre s. cuminecătura, și se împărțese peste 130 credincioși. După amiază la 3 se face vecerne și parastas pentru mai mulți reșoși, în cimitir la moimintele lor. Să fac apoi rugăciuni pentru înflorirea bisericii, în fine Dr. Dăianu rostește o pătunzătoare cuvântare de încheiere și împarte binecuvântarea Papei. Astfel s'au încheiat misiunea și în Orăștie, la orele 6^{1/2} seara, spre mângăierea tuturor celor ce au luat parte.

Câteva lucrări ce trebuie să se facă în grădina școlii.

Intre multiplele ocupațiuni școlare regulamentate pentru învățător, sunt enumerate și lucrările practice agricole cu elevii în grădina școlii.

Aci, învățătorul diriginté este ținut ași pune în practică știința ce și-a procurat o în chestiunea agricolă.

Cu cât rîvna învățătorului va fi mai mare cătră dezvoltarea spiritului de economie agricolă; cu atât instruirea elevilor va fi mai temeinică: teoria va deveni un fapt împlinit prin practică.

Cel mai temeinic mijloc, de a face educația generației, este a transforma vorbele în fapte.

Prin fapte, nu prin teorii, vom ajunge la adevărata educație folositoare pentru viața socială, ce suntem chemați a da elevilor noștri.

Inșiși sătenii trag pilde mai ușor din fapte decât din vorbe.

Lucrările din grădinile școlare sunt o parte din faptele învățătorului. Este dat dar' învățătorului a ști, cum trebuie să lucreze cu elevii în grădina școlii pentru a o acomoda culturilor ce trebuie să le facă în ea și a-i da un aspect plăcut.

Intre lucrări, cele mai de capetenie sunt următoarele:

Desfundarea. — Terenul grădinei trebuie desfundat cu casmaua până la o adâncime de 50 c. m, fiindcă pe lângă avantajul de a păstra umiditatea, apoi înlesnește dezvoltarea unora din plante a căror rădăcini pătrund drept perpendicular și la adâncimi mari.

Împărțire grădinei. — Grădina trebuie să se împartă în patru table, lăsându-se drumuri, care să aibă cel puțin 1 m. și jum. lățime. Drumurile trebuie bombate la mijloc pentru a nu stagna apa pe ele. Fiecare tablă să mai împarte întru atâtea tarlale, câte feluri de plante avem a cultiva; lăsându se potecuțe printre ele.

Rotațiunea. — Cultura plantelor trebuie schimbată pe tarlalele în fie-care an după o ordine anumită stabilind cu chipul acesta o succesiune sau o rotațiune rațională; astfel să nu se cultive doi ani consecutivi o plantă pe aceeași tarla.

Pe tarlăua care s'au gunoit trebuie să se cultive în anul întâiu legumile cu frunza lată; precum sunt: varza, conopida, guliile, lăptucile etc.

În al doilea an după gunoire să pot cultiva legumele rădăcinoase și bulboase ca: sfecelele, napii, ridichiile, mor-

covii, cartofii, pătrunjelul, pepinii, castraveții și altele.

În anul al treilea să cultivă pe aceeași tarla fasolea, ori mazăre, ori pătlăgele etc.

Și așa mergem înainte cu gunoitul pe tarlale și cu schimbarea culturilor în ordinea stabilită.

Gunoitul. — În grădina de legume trebuie făcut mai bine toamna decât primăvara; săpându-se totdeodată pământul pentru a se mărungi în timpul iernei.

Pepiniera de pomi. — Pe una din table trebuie făcută popinieră; pentru a da noțiuni practice elevilor despre cultura pomilor și a face exerciții de altoire.

(Va urma).

O declarație alui Roosevelt.

Președintele statelor unite americane a făcut o declarație cătră congresul ținut în Washington la 6 Decembrie a. c. — Întră altele zice și următoarele: Aceasta națiune ca și toate popoarele luminate neînterupt trebuie să se năsuiească într'acolo, să aducă mai aproape aceia zi, în care va domni în toată lumea pacea întemeiată și clădită pe simțul de dreptate, când fiecare națiune nu numai își va apăra cu efect drepturile proprii, fără cu îngrijire jalusă recunoaște și exerciază datorințele sale față de alții. Este datorința noastră a cugeta la acea, că o națiune nu are mai mult drept a comite ilegalități față de alta națiune, ca și omul singuratic a purcede nedrept față de seamănu lui. — Tot acciași lege morală este în valoare și în cazul acesta și în celalalt. Trebuie avut în vedere însă și aceia, că întocmai și o națiune are datorința sfântă a și păstra drepturile și interesele proprii, precum dator este și omul singuratic a purcede în acest înțeles. —

A V I S.

Domnii abonenți restanțieri sunt rugați ultima oră să binevoiască a și plăti abonamentul nesmintit până la capătul anului, oăci la din contră suntem siliți ai improcesua la judecătoria comunală-orășenească de aici.

NOUȚĂȚI

Adunare municipală în Deva. Pe 30 Decembrie st. n. la 9 ore înainte de amiază este convocată adunarea generală extraordinară a comitatului Hunedoara. —

Sunt puse la ordinea zilei 368 obiecte, afară de cele ce se vor pune pe programul întregitor. — În aceasta ședință se vor face algerile tuturor comisiunilor municipale. — Mulțimea obiectelor o formează censurarea socoatelor și preliminarilor comunali de pe teritoriul comitatului.

Suntem curioși cum va fi tractată transcrierea municipalului orașului Keskemet, prin care se propune votarea de neîncredere guvernului. —

Ajutor împărătesc. Cetim în »Unirea«, că pentru clerul Archidiecezei gr-cat de Alba-Iulia și Făgăraș s'au asigurat din partea Ministerului de culte suma de Cor. 204025. —

Preotul Românilor gr.-or. din America. — Zacharie Oprea nou numitul preot pentru America a fost primit cu mare bucurie. Prima liturgie a ținut în orașul Hubbard, statul Ohio, în fața alor 68 Români, pe cari i-a și mărturisit și cuminecat. În ziua de »Întrearea în Biserică« a servit sf. liturgie în Inugstow unde au fost de față 600 Români și mulți străini. Poporul s'au aflat foarte feri-

cit și cu urale a dat expresiune de mulțumită I. S. metropolitului I. Mețian.

Di Dr. Toma Jenciu, avocat, aduce la cunoștință, că și-a deschis cancelaria advocațială în Pui.

Schimbarea Ministrilor în România. La 26 I. c. st. n. a raportat în camera Română ministrul președinte Sturza, că ministrul de externe Brătian, și cel de interne Lascar și-au dat dimisia. Cu conducerea afacerilor în mod provisor este însărcinat președintele, ear' cu cele interne Haret, ministru de culte. —

»Mercur«, societate pe acții în Buda-pesta V. Furdő utca 30 trimite ori și cui, dacă cere gratis, Călăuz pentru călătorie pe căile ferate pentru toată țara, cu mapa liniilor ferate. Acest călăuz conține toate tragediile despre tot soiul de losuri, apoi este totodată și calendar pe anul 1905 format de buzunar.

Berlinul. Capitala Germaniei la ajuns deja numărul sufletelor de 2 milioane. A întrecut deja Viena, capitala Austriei.

Negura în Londra. Anglia este cea mai expusă țară la întunecimi de negură. În timpul de față negura e atât de groasă încât s'au întrerupt toată comunicația. Lumina artificială — gaz sau electrică — nu are nici un efect. În urma acestei împrejurări teatrele sunt goale, bisericile nu sunt cercetate. Negustorii sunt expuși la mari pagube, ear' bieți muncitori sunt lipsiți de pâinea de toate zilele și panca este mare, în urma lipsei, sumedenie de oameni suferă în acest oraș cu 7 milioane suflete.

MAI NOU.

Diferitele partide din parlament lucră în ruptul capului și cu încordări febrile fie care pentru candidații lor. — »Ellenzék« dela 27 I. c. scrie, că ministrul președinte Tisza a pornit o adevărată luptă în toată țara. Amenințările și infricosările sunt pe toată linia la ordinea zilei.

În Kézdivásárhely sunt amenințați, că dacă vor trimite eară deputat opozițional în dietă, le va lua tribunalul, miliția și altele. Frumoase prospecte, dacă vor fi adevărate.

Casă afurisită.

Ar trebui să mergem departe înăpoi în cronica criminalităților, ca să se poată afla un asemenea cas, ca și fața criminală de necrezut, ce s'au descoperit în zilele aceste în Peunafloor, un sătuleț aproape de orașul Sevilla (Spania).

În satul Pozada a devenit suspicioasă lipsa locuitorului Rejano Espejo, care dispăruse de câte-va zile și care era cunoscut ca jucător pasionat de cărți și roulet, de cari în Spania se află foarte mulți. Soția acestuia însinuă la poliție lipsa lui și temerea, că pe Rejano poate l'au asasinat, pentru-că avea la el o sumă însemnată de bani, peste 10 000 pezeta, atunci când plecase în ținutul Sevilla. Poliția a cercetat cauza și a constatat, că mai pe urmă fu văzut în Peunafloor. Cercetarea mai departe conduse poliția la aflarea unei spelunce de jocuri hazarde, care era în o casă atară din comună și la loc ascuns. Casa era alui Inan Andres Aldije. Deja de mult se svonise, că în această casă se întâmplă lucruri fioroase. În grădina casei afurite se dispuse numai decât săpături adânci și se aflară trei cadavre, între cari și al lui Rejano. Săpăturile se continuară și poliția mai află încă opt cadavre.

Se constată, că nefericitele jertfe sunt gazde bune și neguțatori de vite, pe cari îi înșelără în speluncă, unde își perdură toți banii. Se jucau adevărat cu ruletă falsă, care așa era făcută, că omului căruia îi era cunoscut mecanismul îi eșea acela număr pe care-l voia.

Dacă care-va jucător observa înșelăciunea și protesta în contra ei, *il asasinău fără pardonare*. Proprietarul speluncii de joc avea tovarășii, cari seduceau jertfele acolo, îi desbrăcau de parale, eventual îi și masacrau. Omorurile le comiteau cu ciocane mari grele în chilii de joc. Pe o ușă din dos duceau cadavrele afară și le înmormântau. În cele mai multe cazuri săpau groapa înainte. Deja de 6 ani practica proprietarul acestei spelunci înfiorătoare meserie neconturbat de nime. Proprietarul acum a dispărut și verosimil și-a luat calea nautică către Brasilia.

Cu câte-va zile mai înainte prin-

seră în Huelva un om, despre care credeau, că el este asasinul, însă se constată mai târziu, că a fost turistul Charles Kuhn din America-de-Nord.

Pe soția lui Aldije, feciorul, doi servitori și doi tovarășii ai lui i-a deținut și aruncat în temniță. Locuitorii înspăimântați ai comunei Peunafior au înmormântat sărbătorește pe cei asinași. Guvernul a trimis anume un jude investigator pentru cercetarea acestor omoruri vrednice de povești alese; în toată Spania nu se vorbește de altceva, decât de aceasta speluncă de joc înfricoșată.

„DACIA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE

P. T.

Avem onoare a vă aduce la cunoștință, că am transformat izvorul și am aplicat un expert la manipulare, prin ce apa noastră s'a îmbunătățit și este cu mult mai plăcută ca până acum. La dorința vechilor mușterii și consumenți i-am redat numele vechiu de:

Apă minerală din Șoimușul-Mureșan.

ANALISA CHEMICĂ

	in 1000 grame apă
Calcium hydrocarbonat	1.0542
Magnesium hydrocarbonat	0.3497
Calcium sulfat	0.2316
Natrium hydrocarbonat	0.1705
Ferum hydrocarbonat	0.0390
Kalium chlorid	0.0520
Mangan hydrocarbonat	0.0154
Kalium hydrocarbonat	0.0094
Lithium hydrocarbonat	0.0019
Silicium dioxid	0.0096
Suma substanțelor solide	1.9333 grame apă
Acid carbonic liber	2.3953
Volumul acidului carbonic liber	1214.6 c. c.

Precum dovedește aceasta analiza „Izvorul din Șoimușul-Mureșan” (apă acră de Pauliș) e a se număra în grupa acelor ape acre pământoase, cari conțin fer. După caracterul seu chemic, format din cantitatea și proporția părților sale constitutive, izvorul acesta face parte din *grupa apelormai renumite*. Are un prea plăcut gust și fiindcă conține deosebit mult acid carbonic — în privința căruia „Izvorul” ocupă un loc între apele acre mai de frunte — prin limpezimea sa e o excelentă apă de beut. Pentru locuitorii părților lipsite de darul unei ape sănătoase: apa „Izvorului” e de neprețuit. Din compoziția potrivită a apei se poate deduce, că și pentru praxa medicală va fi un factor important.

Conform actului alăturat, apa trimisă spre analizare s'a scos și sigilat în fața antistiei comunale.

Budapesta, la 3 Martie 1903.

Dr. Hankó Vilmos m. p.,

(L. S.)

profesor de chimie la școala reală superioară de stat a cercului II-lea din B.-Pesta, membru al academiilor maghiare de științe.

Institutul nostru a îngrijit, ca aceasta apă distinsă și răcoritoare, care beută curată, cu vin ori sirup este tot asemenea de excelentă să fie pusă la dispoziția onoratului public și anume cu un preț foarte ieftin:

- a) 1 ladă cu 25 sticle de 1 ltr. franco gara Deva Cor. 6.25
 b) 1 „ „ 50 „ „ 1 „ „ „ „ „ 14.50
 c) 1 ladă cu 25 sticle de 1/2 ltr. franco gara Deva Cor. 5.50
 d) 1 „ „ 50 „ „ 1/2 „ „ „ „ „ 13.—

trimiterea ambalajului (ladă, sticlă și tioc franco gara Deva) se restituie

ad: a) . . . . . Cor. 4.50 || ad: c) . . . . . Cor. 4.—
 b) . . . . . „ 11.— || d) . . . . . „ 10.—

Comandele, plățile și reclamele se fac la adresa:

„Intreprinderea de apă minerală M.-Șoimuș” în Deva

Până acum am introdus apa în următoarele localități și am instituit depozite, și anume în

- 1) Deva, ... la întreprindere însăși;
- 2) Orăștie, ... « Julius Gut strada maietilor-de-sus;
- 3) Sas-Sebeș, ... « George Pop;
- 4) Alba-Iulia, ... « Salamon Lőwi;
- 5) Abrud, ... « Absolon Faur;
- 6) Cluj, ... « Haraszthy Jenő;
- 7) Caransebeș . . . . . « „Severineana”, inst. comercial;
- 8) Gross . . . . . « Maxim Pop;
- 9) Lipova . . . . . « Grossman Miksa;
- 10) Arad . . . . . « Hartmann Samu

Stăruința noastră este în introduce aceasta apă în țeara întreagă în cel mai scurt timp.

Ca întreprindere atât de folositoare, apelăm la binevoitorul sprijin obștesc, rugându-vă a ne onora cu comande cât de multe.

Orăștie, Septembrie 1904.

„Dacia,”

instituit de credit și economii soc. pe acții.

„THE STANDARD”

fondată în anul 1825.

Efectuește

Asigurări de viață pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual Coroane: 32.000.000— Dividende solvite Cor.: 170.000.000—
 Avere proprie: 260.000.000— Despăgubiri de viață 520.000.000—
 Agentura generală pentru Transilvania: Cluj, Strada Ferencz József Nr. 17.
 Filială pentru Ungaria:
 Budapesta, Strada Kossuth-Lajos Nr. 4 în palatul Standard (Casa proprie).
 45—50 Centrala generală: Edimburg (Anglia).

„D A C I A”

instituit de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: Orăștie (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
 (Strada Berăriei nr. 12).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5 1/2 %.

b) depuneri mai însemnate cu anunț de un an cu 6 %.

c) depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6 %.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut. Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță ipototecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde orice lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arêndează și exarêndează realități și alte drepturi și întreprinder-de tot soiul.

Direcțiunea.

„Minerva” inst. tipogr., societate pe acții

in Orăștie Szászváros.

Opuri —
 Bilete de log.
 Broșuri —
 Circulare —
 Bil. de vizită
 Invitări —
 Bilanțuri —
 Acții —
 Cap. de epist.
 Placate —
 Ord. de dans
 Adrese —
 Compturi —
 Note —
 Preț Curent.
 Anunțuri —
 Registre —
 Imprintate —
 Couverte —
 Bilete de cun.
 Etc. etc. etc.

Există deja de 15 ani și este pro-
 veyută cu tot felul de material
 necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva”

pe lângă că efectuește ori-ce co-
 mande repede și cu prețuri mode-
 rate, se îngrijește totodată ca toate
 acelea să fie estetic lucrate și
 fără erori.

Până de present se bucură de sprigin-
 ul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă
 aceasta despre promptitudinea și
 acurateța cu care efectuește ori-ce
 lucrare.

Ca prima tipografie românească în
 acest mare comitat, se roagă de bine-
 voitorul sprigin al celorlalte institute
 rom., precum și al privaților.